

Apvienojas Latvijas ebreji

"Vēsturiska diena Latvijas ebreju dzīvē." "Ļoti svarīgs, ilgāk nekā desmit gadus gaidīts notikums." Šādi un līdzīgi vārdi skanēja no pirmā Latvijas ebreju kopienu kongresa tribīnes. Kongresa uzdevums bija visas Latvijas ebreju kopienas un organizācijas apvienot zem viena jumta.

Kārlis Dārziņš

Rīgas ebreju kopienas telpās Skolas ielā svētdien notika pirmais Latvijas ebreju kopienu kongress, kurā tika nodibināta Latvijas Republikas ebreju draudžu un kopienu padome, tādējādi apvienojot Latvijas ebreju kultūras un reliģiskās organizācijas vienā konfederācijā. Par kongresa priekšsēdētāju visi 75 delegāti no desmit Latvijas ebreju kopienām vienbalsīgi ievēlēja partijas "Jaunais laiks" ģenerālsekretāru Grigoriju Krupņikovu.

Kongresa sākumā tika nolasīts Latvijas un Rīgas virsrabīna Natana Barkana vēstījums, kurā viņš deva savu svētību kopienu padomes izveidošanai. N. Barkans kongresā piedalīties nevarēja, jo atradās ārzemēs.

Viens no pirmajiem Latvijas ebreju kopienu pārstāvjus uzrunāja Izraēlas vēstnieks Latvijā Avrahams Benjamins: — *Vienotībā ir spēks. Es neredzu iemeslus, kādēļ visas ebreju kopienas un reliģijas nevarētu apvienoties zem viena jumta.*

Apsveikt Latvijas ebreju kopienas ar apvienošanās bija ieradušies arī pārstāvji no Igaunijas un Lietuvas ebreju kopienām, ASV vēstniecības Latvijā pārstāvji, politiķi un uzņēmēji.

Bez garām debatēm par Latvijas ebreju kopienu padomes priekšsēdētāju vienbalsīgi ievēlēja Rīgas ebreju kopienas priekšsēdētāju, a/s "Rietumu banka" padomes priekšsēdētāja vietnieku, Latvijas Galdā tenisa federācijas prezidentu, Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieri Arkādiju Suharenko.

Pats A. Suharenko, uzrunājot kongresa dalībniekus, teica, ka neesot gulējis visu nakti, tik svarīgs viņam esot šis notikums. Viņš arī uzsvēra, ka apvienošanās nenozīmē atsevišķo kopienu darbības beigas. — *Visas kopienas turpinās eksistēt, tām būs sava saimniecība, mūsu nolikums ir ļoti demokrātisks,* — teica A. Suharenko. Viņš norādīja, ka padome neveiks uzņēmējdarbību, bet tiks izveidots īpašs ebreju kopienas īpašumu fonds, kurš nodarbosies arī ar ebreju kopienu un organizāciju bijušo īpašumu atgūšanu. Kā primāros mērķus padomes darbībā A. Suharenko minēja Rīgas sinagogas atjaunošanu, ebreju kopienas centra un ebreju skolas izveidi.

Vispārējie padomes uzdevumi, kā minēts tās statūtos, ir: attīstīt ebreju kopienas sabiedrisko un reliģisko dzīvi, aizsargāt no visu veidu dis-

kriminācijas, nodrošināt materiālo palīdzību ebrejiem, kam tā nepieciešama. Padome arī darbosies kā ebreju kopienu darbības koordinators, pārstāvēt ebreju intereses Latvijas varas struktūrās, dažādās ārvalstu ebreju organizācijās, kā arī centralizēti sadalīs kā no vietējām, tā ārzemju organizācijām ienākošo finansiālo palīdzību.

Padomes pienākumos būs arī atgūt un apsaimniekot īpašumus, kuri līdz 1940. gadam piederējuši ebreju organizācijām un kopienām. Kongresā tika uzsvērts, ka, tieši pateicoties padomes izveidei, īpašumu atgūšana arī kļūst iespējama, jo iepriekš ebreju diasporas sadrumstalotības dēļ nav bijis zināms, kuram šie īpašumi pienākas.

Kamēr tika izskatīti dažādi organizatoriskie jautājumi, daži no runātājiem izklaidēja klātesošos ar interesantām frāzēm un pieņēmumiem. Piemēram, kāds kongresa dalībnieks skaļi aicināja: — *Līdzīgi kā mūsu vecvecvecēbrejs Kārlis Markss teica: visu zemju proletārieši, savienojieties! Mēs sakām: Latvijas ebreji — savienojieties!* Vēlāk gan kāds cits dalībnieks atbildot skaidroja Marksa radurakstus un mēģināja pierādīt, ka viņš jau nu neesot bijis nekāds ebrejs, turklāt vēl bijis antisemīts.

Kongresā tika izteikti aicinājumi tiem ebrejiem, kas ir sasnieguši panākumus, būt atbildīgiem par mazāk veiksminīgajiem tautiešiem. 